

DE TIJD EN RUIMTE

Democratische school
's-Hertogenbosch

KRINGSTATUUT

Inleiding	3
Sociocratie, elke stem telt	4
Consentbeginsel	4
Kringen	5
Dubbele koppeling	5
Verkiezingen	5
Organisatie de Tijd en Ruimte	6
Structuur	6
Organigram	8
Hoe gaat dat nou in de praktijk?	9
Rollen en functies in de kring	9
Besluitvorming	9
Wat is een overwegend beargumenteerd bezwaar?	10
Verkiezingen	10
Kringwijzer	10
Vergaderingen	11
De bemiddelingskring (BMK)	11

Inleiding

In dit kringstatuut is beschreven hoe op de Tijd en Ruimte besluiten genomen worden. Het kringstatuut als onderdeel van het vaststellen van de organisatiekaders valt onder verantwoordelijkheid van de bestuurskring en is op basis van consent vastgesteld. De inhoud van het kringstatuut geldt voor de gehele organisatie, voor elke kring en voor ieder lid van een kring.

Sociocratie, elke stem telt

Het belangrijkste uitgangspunt in de besluitvorming op de Tijd en Ruimte is gelijkwaardigheid van alle deelnemers en betrokkenen. Om die gelijkwaardigheid te waarborgen is gekozen om de school te besturen op basis van de Sociocratische Kringorganisatie Methode (SKM). Dat wil zeggen dat de organisatie vier basisregels hanteert:

1. Voor de besluitvorming wordt het consentprincipe toegepast.
2. De organisatie is opgebouwd uit kringen.
3. Steeds is een kring gekoppeld aan de naasthogere kring door middel van dubbele koppeling.
4. Het kiezen van personen gebeurt uitsluitend met consent, na een open discussie.

Consentbeginsel

De eerste basisregel vormt de garantie voor gelijkwaardigheid bij de besluitvorming van de organisatiedeelnemers. Het consentbeginsel is de afspraak dat het consent, het beginsel van geen overwegend en beargumenteerd bezwaar, de besluitvorming regeert. Als regel worden voorstellen ingediend in de vorm van moties, waarop de kringleden hun visie kunnen geven. Zonodig wordt de motie aangepast net zolang tot een voorstel ontstaat dat rekening houdt met ieder beargumenteerd overwegend bezwaar.

'Regeert' wil zeggen dat besluiten ook op andere wijze dan met consent kunnen worden genomen, op voorwaarde dat het besluit daartoe wel met consent is genomen. Democratisch of autoritair beslissen blijft mogelijk. Maar ook kunnen mensen met consent overeenkomen een orakel te raadplegen of de chaos af te wachten.

Algemeen gesproken kun je zeggen dat beleidsbesluiten met consent worden genomen en dat de uitvoering van deze besluiten wordt gedelegeerd aan een of meer organisatiedeelnemers. Die kunnen binnen de grenzen van het beleidsbesluit autoritair beslissen over de uitvoering. Consent is geen consensus. Je hoeft het niet helemaal met een besluit eens te zijn om je consent te kunnen geven. Zolang je bezwaren maar niet overwegend zijn.

Het consent is ook geen het recht van veto maar het recht van argument.

Bij deze manier van besluiten nemen beschikt iedereen over hetzelfde middel om invloed uit te oefenen op de te nemen beslissingen.

Deze op het oog idealistische erkenning van ieders gelijkwaardigheid is in feite een uiterst praktische manier om verschillende behoeften en meningen af te stemmen op een gemeenschappelijke doelstelling. Door geen enkel belang of mening te ontkennen voorkomen we dat verschillen uitgroeien tot onbestuurbare processen zoals frustraties en conflicten.

Kringen

De SKM voorziet ook in de plek waar de besluitvorming over beleid plaatsvindt. Dat is de sociocratische kring. De tweede basisregel is dan ook het principe van de kringorganisatie. Een organisatie wordt opgebouwd met behulp van kringen. Een kring is een groep personen die verantwoordelijk is voor het realiseren van een gemeenschappelijke doelstelling. De besluitvorming ten aanzien van het beleid vindt plaats in de kring. De kring delegeert aan zijn leden drie taken: leiden, uitvoeren en meten.

Hij onderhoudt zijn eigen geheugensysteem door middel van integrale scholing, met name de sociocratische methode. Bij scholing in besluitvorming valt te denken aan leren argumenteren en leren vergaderen. Het produceren van organisatie gaat om zaken als het leren formuleren van een gemeenschappelijke doelstelling en het leren begrijpen van een stroomschema waarin het proces van doelrealisatie is vastgelegd.

Dubbele koppeling

Een kring is relatief autonoom; hij kan alleen op zichzelf bestaan in relatie met andere kringen. Doorgaans zullen binnen organisaties meer kringen nodig zijn. Om het kringproces in het geheel van kringen te handhaven moeten ze op een bepaalde manier worden gekoppeld. De derde basisregel is het beginsel van de dubbele koppeling: bij de verbinding tussen twee kringen nemen minstens twee personen uit de ene kring deel aan de andere kring. Die personen zijn de voorzitter (uit de naasthogere kring) en een gekozen afgevaardigde (uit de naastlagere kring).

Door kringen op deze manier te koppelen kunnen besluitvormingsprocessen in alle richtingen doorstromen en is het dynamische proces van de organisatie als geheel nergens onderbroken.

Verkiezingen

Tenslotte de vierde basisregel: de afspraak, dat het verkieszen van personen uitsluitend gebeurt met consent, na een open discussie. De vierde basisregel vloeit voort uit de eerste. Maar omdat de sociocratische manier van het kiezen van personen nogal ongebruikelijk is, rechtvaardigt deze een aparte basisregel. Voor elke functie en taak wordt naar de meest passende persoon gezocht. Daartoe is een open gesprek over ieders mogelijkheden en belangen onontbeerlijk. Als alle kringleden consent geven aan de verkiezing van een bepaalde persoon, wordt hem de taak of functie toegewezen, uiteraard na consent van de persoon zelf.

Organisatie de Tijd en Ruimte

De school de Tijd en Ruimte is onderdeel van stichting de Tijd en Ruimte. De stichting heeft een aantal doelen omschreven in artikel 2 van het stichtingsstatuut. Hier staat onder meer het bevorderen en faciliteren van democratisch primair en voortgezet onderwijs in de regio 's-Hertogenbosch. Ook is het doel van de stichting het bieden van een inspirerende omgeving waarin jonge mensen zich op basis van gelijkwaardigheid ontwikkelen tot zelfbewuste, creatieve wereldburgers die hun eigen weg vinden in een steeds veranderende samenleving. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door het oprichten en in stand houden van een school die is gebaseerd op gelijkwaardigheid, vertrouwen, vrijheid en verantwoordelijkheid, welke is georganiseerd volgens het Sociocratisch Kringorganisatie Model (SKM).

Structuur

Binnen de organisatie wordt beleid ontwikkeld door verschillende kringen. Beleid is de verzameling van alle afspraken die voor langere tijd gelden en voor meerdere personen. De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van specifiek beleid wordt zoveel mogelijk belegd in de kring waar dat onderwerp het meest passend is. Wanneer een beleidsvoorstel het gebied van een kring overstijgt, wordt dat voorstel in beginsel meegenomen naar de naasthogere kring.

De kringstructuur van De Tijd en Ruimte is voor een deel bepaald in het stichtingsstatuut. Dit kringstatuut vult die bepaling aan met een aantal andere kringen die essentieel zijn voor een volledige representatie van alle betrokkenen bij de school:

1. De bestuurskring is het eindverantwoordelijke orgaan binnen de school voor het bepalen en bewaken van het algehele beleid, alsmede toezicht op de naleving van de sociocratische besluitvorming en het beheer over de financiën. De bestuurskring bestaat uit de voorzitter, penningmeester en secretaris van het stichtingsbestuur (3), de schoolleider (1) en 1 of 2 afgevaardigden van de naastlagere kring (max 2). De leden van de bestuurskring moeten meerderjarige personen zijn in het volle bezit van hun burgerlijke rechten.
2. De schoolkring is het centrale hart van de kringorganisatie en gemandateerd voor het dagelijks bestuur van de school. De schoolkring bestaat uit 8 leden, 2 van elke gekoppelde kring (bestuur/team/leerlingen/ouders). Als richtlijn omvat de verantwoordelijkheid van de schoolkring al het dagelijkse, gezamenlijk beleid. De schoolkring mandateert enkele algemene zaken aan team-, ouder- en leerlingenkring, maar blijft voor die kringen de verbindende kring die overstijgende besluiten behandelt.
3. De teamkring bestaat uit alle teamleden van de Tijd en Ruimte. Als richtlijn omvat de verantwoordelijkheid van de teamkring de kwaliteit van het onderwijs en de dagelijkse veiligheid op school.

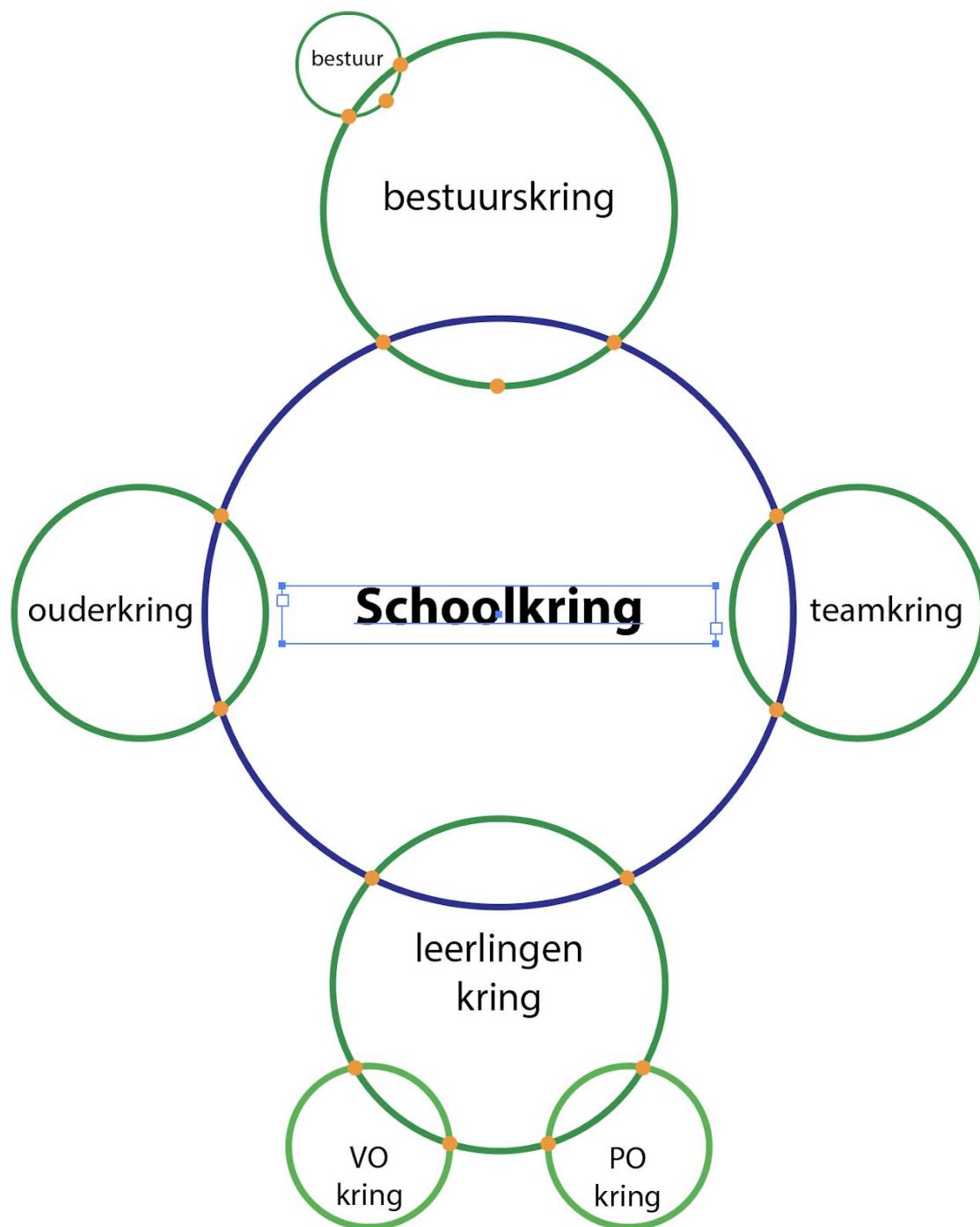
4. De ouderkring bestaat uit alle ouders, verzorgers, voogden en voeders van leerlingen op de Tijd en Ruimte. Het domein van de ouderkring beslaat beleid op het gebied van ouderparticipatie.
5. De leerlingenkring bestaat uit alle leerlingen op school en ontwikkelt beleid op het gebied van schoolbrede leer- en leefomstandigheden.
6. De bemiddelingskring neemt een speciale plek in op school en is niet gekoppeld. Deze kring dient ter rechtspraak bij conflicten. Jurisprudentie wordt gezien als evaluatie richting de kring die verantwoordelijk is voor het gebied waarop de uitspraak van toepassing is.

Kringen kunnen zelfstandig beslissen binnen grenzen die in de kringwijzer worden beschreven en welke goed is gekeurd door de naasthogere kring. De naasthogere kring blijft verantwoordelijk voor het beleid en moet te allen tijde de sociocratische besluitvorming kunnen controleren.

Een kring is gemachtigd tot het instellen van een hulpkring ter voorbereiding van de besluitvorming in deze kring. In die zin is een hulpkring vaak adviserend en niet zelfstandig bevoegd.

Een kring is gemachtigd tot het instellen van een werkkring. Werkkringen zijn vaak gebaseerd op activiteit of locatie en de deelnemers kunnen uit verschillende kringen komen uit de organisatie. De werkkringen mogen beleid ontwikkelen op hun eigen gebied. Daar waar dit beleid valt onder een gebied dat belegd is in een hogere kring, moet het beleid door de werkkring bij de verantwoordelijke kring als motie worden ingediend. Werkkringen worden gekoppeld via contactpersonen.

Organigram

Hoe gaat dat nou in de praktijk?

Rollen en functies in de kring

De voorzitter neemt de verantwoordelijkheid voor een gebied mee naar de kring. De naasthogere kring belegt de verantwoordelijkheid over de besluitvorming in deze kring. De afgevaardigde neemt de stem uit de kring mee naar de naasthogere kring en vertegenwoordigt daarin zo goed mogelijk de naastlagere kring waarin het onderwerp belegt is. Tijdens een kringbijeenkomst zijn er 2 taken belangrijk. De gespreksleider zorgt dat de sociocratische beginselen gehanteerd worden en steunt zo nodig deelnemers in het volgen hiervan. De gespreksleider wordt verkozen onder de deelnemers voor een bepaalde periode. Dit is dus niet automatisch de voorzitter, al zal diegene de eerste kringbijeenkomst de verkiezing leiden.

Daarnaast is er de secretaris, die notuleert en de officiële besluitvorming vastlegt. Ideaal is als de rollen van gespreksleider en secretaris regelmatig rouleren, zodat iedereen zich kan bekwamen in de sociocratische praktijk.

Besluitvorming

De besluitvorming in alle kringen is gebonden aan het consentbeginsel. De drie fases van het komen tot een besluit zijn beeldvorming, meningsvorming en besluitvorming.

1. In de beeldvormende fase wordt de ingediende motie voorgelezen. Dan geeft de indiener zo nodig een toelichting op het waarom en het doel van de motie. Eventuele uitgebreide benodigde stukken worden tevoren gedeeld zodat iedereen zich kan voorbereiden. Hierop volgt een ronde waarin kringleden verhelderende vragen kunnen stellen of relevante informatie kunnen indienen. Wanneer de kringleden een voldoende gedeeld beeld hebben van de motie wordt de beeldvormende fase afgesloten, eventueel door een samenvatting van de gespreksleider.
2. De meningsvormende fase bestaat uit meerdere rondes waarin de deelnemers om beurten hun mening geven en verdiepende vragen kunnen stellen. Die worden beantwoord op het moment dat degene aan wie de vraag gesteld wordt aan de beurt is. Er vindt dus geen discussie plaats. Na de eerste ronde volgt altijd een tweede ronde waarin deelnemers kunnen reageren op andere meningen en waarin de focus van individuele standpunten verschuift naar het belang van de kring. Deze fase wordt afgesloten wanneer alle meningen die belangrijk zijn om tot een goed voorstel te komen op tafel zijn gekomen en in zekere mate zijn gewogen.
3. In de besluitvormende fase formuleert de gespreksleider zo nodig een nieuw voorstel, wat letterlijk wordt vastgelegd door de notulist. In een rondje geeft iedereen aan wel of niet consent te geven. Het niet geven van consent en dus het aantekenen van beargumenteerd overwegend bezwaar, verplicht tot het constructief bijdragen aan het vinden van een nieuw voorstel. Dit gaat net zolang door tot iedereen consent is, tenzij

deelnemers er niet uitkomen. Komt in een kringvergadering geen besluit tot stand over een onderwerp waarover een besluit geboden blijft, dan wordt tenminste tweemaal vierentwintig uur later een nieuwe kringvergadering uitgeschreven, ter bespreking van hetzelfde onderwerp. Komt ook in een tweede kringvergadering geen besluit tot stand, dan kan de gespreksleider het onderwerp naar de naasthogere kring verwijzen.

Wat is een overwegend beargumenteerd bezwaar?

Een bezwaar tegen een voorstel is overwegend wanneer een van de volgende standpunten voldoende wordt beargumenteerd:

1. Het voorstel komt onvoldoende tegemoet aan het doel waartoe het punt op de agenda staat en het verantwoordelijke gebied van de kring.
2. Het voorstel schaadt het belang van andere kringen of is niet in lijn met de visie van de school.
3. Het voorstel kan op een eenvoudige en snelle manier verbeterd worden. In dit geval kan degene die het bezwaar kenbaar maakt een nieuw voorstel doen, dat meer bijdraagt aan de realisatie van het gezamenlijke kringdoel.
4. Het voorstel is belangrijk voor een andere kring, maar de afgevaardigde van die andere kring weet onvoldoende hoe leden van die andere kring over het voorstel denken. In dit geval kan de kring twee dingen doen. De kring kan het voorstel agenderen voor een volgende bijeenkomst die plaatsvindt nadat de afgevaardigde de mening heeft gehoord van de leden van de kring die zij vertegenwoordigt. Ook kan de kring direct een voorgenomen besluit nemen. Dit is een besluit in wording dat definitief wordt op het moment dat ook de andere kring hier consent aan geeft. Die andere kring kan het voorgenomen besluit alleen in ongewijzigde vorm aannemen. Geeft die kring geen consent aan het voorgenomen besluit, dan hoort de afgevaardigde meningen van de kring die zij vertegenwoordigt en komt het terug op de agenda van de kring die het voorgenomen besluit nam.

Verkiezingen

Personen en kringen worden gekozen voor taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tijdens een vergadering volgens het consentbeginsel na een open discussie. Een kring is vrij in de keuze van een afgevaardigde naar de naasthogere kring, mits diegene deel uitmaakt van de kring. De naasthogere kring kan bezwaar hebben tegen de afgevaardigde. Personen mogen meerdere functies gelijktijdig vervullen, behoudens statutaire, functionele of wettelijke onverenigbaarheid. De afgevaardigde kan niet dezelfde persoon zijn als de voorzitter.

Kringwijzer

De kringwijzer bevat door de kringen zelf op te stellen en te wijzigen bepalingen ten aanzien van het door hen te maken van beleid en te delegeren taken, bevoegdheden en

verantwoordelijkheden. De kringwijzer wordt te allen tijde goedgekeurd door de naasthogere kring met uitzondering van de kringwijzer van de Bestuurskring.

In de kringwijzer staat:

1. Het beleidsgebied waarover de kring verantwoordelijkheid draagt en van welke kring dit mandaat komt.
2. Richtlijnen en doelstellingen tav zaken waarover de kring verantwoordelijkheid draagt.
3. Wie er lid is van de kring.
4. Frequentie van kringbijeenkomsten, budget en middelen.
5. Wanneer worden besluiten geëvalueerd?
6. Hoe geeft de kring invulling aan de drie kerntaken besturen, uitvoeren en meten?

Vergaderingen

Kringvergaderingen worden bijeengeroepen door de secretaris van de kring, onder tijdige toezending van de agenda met eventuele toelichting. Moties moeten door alle leden te zijn voorbereiden. Indien één van de leden van de kring van mening is dat een kringvergadering (vervroegd) moet worden bijeengeroepen, dan is de secretaris daartoe verplicht. Het vragende lid kan de vergadering zelf bijeenroepen als de secretaris niet binnen een redelijke termijn handelt. De tijdens een kringvergadering genomen besluiten zullen worden vastgelegd in een besluitenlijst. De besluitenlijst van een kring zal zowel aan de eigen kringleden als aan de naasthogere kring van de kringorganisatie worden gestuurd. Voor een zo goed mogelijke besluitvorming moet alle aanwezige informatie vrij toegankelijk en beschikbaar zijn voor betrokkenen. Dit betekent niet dat alle informatie wordt toegezonden doch dat er geen onredelijke inspanning nodig is om de informatie te vergaren. Voor het nemen van besluiten hoeft de vergadering niet voltallig te zijn. Ieder kringlid wat niet aanwezig is geeft automatisch zijn consent af. Het herzien van een genomen besluit is mogelijk als er een nieuw besluit op basis van consent wordt genomen.

De bemiddelingskring (BMK)

De Bemiddelingskring is een aparte, niet gekoppelde, kring waarin overtredingen van regels en afspraken die binnen de school gelden worden behandeld. Conflicten en misverstanden worden zo opgelost door en met leerlingen, teamleden en ouders.

Dit gebeurt via de CONSENT-methode waarbij er vooraf geen standpunten worden ingenomen en open naar alle betrokken partijen wordt geluisterd. De BMK-leden leren vanuit meerdere perspectieven te kijken en dragen middels de BMK bij aan een fijn leefklimaat voor iedereen in de school.

Tijdens een bemiddelingskring wordt het conflict bekeken in context. Dat betekent dat een onderdeel van het besluit vaak een richtlijn bevat hoe te handelen in de toekomst. Deze uitkomsten zijn adviserend naar kringen die gaan over het gebied waarbinnen een besluit gevallen is.

De BMK kan op ieder moment worden samengeroepen, met dien verstande dat de deelnemers zich kunnen voorbereiden. Het is dus belangrijk de verschillende fases (beeldvorming,

meningsvorming en besluitvorming) goed te doorlopen. Voor het bespreken van een conflict dient een leerling of samenwerker een formulier in. Bij de BMK is er altijd een gespreksleider aanwezig, een notulist, een rapporteur en een samenwerker. De Bemiddelingskring begint met het helder krijgen van een ingediende situatie. Wat is er precies gebeurd, wie waren erbij betrokken en welke regels zijn er overtreden? De deelnemers luisteren eerst naar degene die de situatie heeft ingediend. Vervolgens luistert iedereen naar de andere partij(en) en naar de eventuele getuigen. Daarna onderzoekt de bemiddelingskring wat de indiener wil bereiken en wat de kern van het probleem is. Hierna komt de Bemiddelingskring samen met alle betrokken personen tot een gezamenlijk gedragen besluit. Dat betekent dat zij vaststellen wat er nodig is om het conflict op te lossen.